

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 24 marca 2023 r.

Poz. 561

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 6 marca 2023 r.

w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus*” na lata 2023–2025

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421 oraz z 2022 r. poz. 1570) zarządza się, co następuje:

§ 1. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus*” na lata 2023–2025, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, stosuje się od dnia 1 stycznia 2023 r.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: wz. *R. Romanowski*

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

„KRAJOWY PROGRAM ZWALCZANIA NIEKTÓRYCH SEROTYPÓW *SALMONELLA*
W STADACH KUR HODOWLANYCH GATUNKU *GALLUS GALLUS*” NA LATA 2023–2025

1. Zasady ogólne

1.1. Cel „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus*”

Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003”, zadaniem krajowego programu zwalczania choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego jest osiągnięcie odpowiedniego celu wspólnotowego ograniczenia rozprzestrzeniania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych wymienionych w kolumnie 1 załącznika I do rozporządzenia nr 2160/2003 w populacjach zwierząt wymienionych w kolumnie 2 tego załącznika.

Cel unijny w odniesieniu do stad kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* został określony w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 200/2010 z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do celu unijnego ograniczenia częstości występowania serotypów salmonelli w dorosłych stadach hodowlanych gatunku *Gallus gallus* (Dz. Urz. UE L 61 z 11.03.2010, str. 1, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 200/2010”, i przewiduje ograniczenie występowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej maksymalnej wartości procentowej dorosłych stad, o liczebności co najmniej 250 sztuk drobiu, z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych w kierunku *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium, w tym jednofazowej *Salmonella* Typhimurium o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-, *Salmonella* Hadar, *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Virchow do 1% lub poniżej tej wartości.

Celem „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus*” na lata 2023–2025, zwanego dalej „programem”, jest ograniczenie występowania w dorosłych stadach kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus*, liczących przynajmniej 250 sztuk drobiu, pięciu serotypów *Salmonella* mających największe znaczenie dla zdrowia publicznego do poziomu wskazanego w ww. przepisach Unii Europejskiej. Zgodnie z założeniami programu przewiduje się:

- 1) w 2023 r. nie więcej niż 19 stad kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* zakażonych serotypem *Salmonella* objętym programem;
- 2) w 2024 r. nie więcej niż 18 stad kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* zakażonych serotypem *Salmonella* objętym programem;
- 3) w 2025 r. nie więcej niż 18 stad kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* zakażonych serotypem *Salmonella* objętym programem.

W celu uzyskania współfinansowania unijnego przedmiotowy program został opracowany zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/690 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiającym program na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności

i paszy, oraz statystyk europejskich (Program na rzecz jednolitego rynku) oraz uchylającym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 99/2013, (UE) nr 1287/2013, (UE) nr 254/2014 i (UE) nr 652/2014 (Dz. Urz. UE L 153 z 03.05.2021, str. 1).

1.2. Populacja zwierząt i fazy produkcji, które muszą być objęte pobieraniem próbek

Próbki do badań laboratoryjnych pobiera się z inicjatywy posiadacza kur hodowlanych, zwanego dalej „hodowcą”, na jego koszt, w stadach kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* od:

- 1) piskląt jednodniowych;
- 2) drobiu:
 - a) w czwartym tygodniu życia,
 - b) na 2 tygodnie przed rozpoczęciem składania jaj lub przeniesieniem do jednostki produkcyjnej,
 - c) w okresie nieśności co 2 tygodnie.

Dane odnośnie do liczby stad objętych programem w 2021 r. oraz założenia w zakresie badania stad kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* w latach 2023–2025 przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Dane odnośnie do liczby stad objętych programem w 2021 r. oraz założenia w zakresie badania stad kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* w latach 2023–2025

	Łączna liczba stad kur hodowlanych gatunku <i>Gallus gallus</i> w 2021 r.	Łączna liczba stad kur hodowlanych gatunku <i>Gallus gallus</i> liczących powyżej 250 sztuk drobiu w 2021 r.	Zakładana liczba stad kur hodowlanych gatunku <i>Gallus gallus</i> , w których będą pobrane próbki z inicjatywy hodowcy	Zakładana liczba stad kur hodowlanych gatunku <i>Gallus gallus</i> , w których będą pobrane próbki przez powiatowego lekarza weterynarii
Liczba stad w okresie odchowu	658	658	658	0
Liczba stad w okresie produkcji	1998	1998	1998	1998
Zakładana liczba stad w okresie produkcji, w których próbki zostaną pobrane w wylęgarni		0	0	0
Zakładana liczba stad w okresie produkcji, w których próbki zostaną pobrane w gospodarstwie		1998	1998	1998

(źródło: Inspekcja Weterynaryjna)

1.3. Obszary geograficzne i administracyjne, na których program będzie realizowany

Program jest realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

1.4. Zgodność programu ze szczególnymi wymaganiami określonymi w częściach C, D i E załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003

W przypadku programu mają zastosowanie wymagania określone w częściach C i E załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003.

Zgodnie z pkt 1 część C załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 środki określone w pkt 3–5 części C tego załącznika będą stosowane w przypadku wykrycia co najmniej jednego z pięciu serotypów *Salmonella* objętych programem w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy lub w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej, zwanego dalej „powiatowym lekarzem weterynarii”.

1.5. Występowanie serotypów *Salmonella* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

W 2007 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rozpoczęła się realizacja „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*)”. Wyniki realizacji ww. programu w ostatnich latach przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Wyniki realizacji krajowego programu w latach 2014–2021

Rok	Liczba stad zbadanych (stada w okresie odchowu i dorosłe)	Procent stad zakażonych przynajmniej jednym serotypem objętym programem (stada w okresie odchowu i dorosłe)	Procent dorosłych stad zakażonych przynajmniej jednym serotypem objętym programem
2021	2 649	1,81%	2,21%
2020	2 711	1,91%	2,1%
2019	2 756	1,20%	1,55%
2018	2 428	1,24%	1,41%
2017	2 307	0,74%	0,82%
2016	2 565	1,10%	1,46%
2015	2 485	1,01%	1,37%
2014	2 392	1,17%	1,54%

(źródło: Inspekcja Weterynaryjna)

Salmonella Enteritidis, w odróżnieniu od innych serotypów, może zakażać jajowody, co powoduje przedostawanie się bakterii do jaj, podczas gdy inne serotypy zwykle pozostają w kale i zanieczyszczają powierzchnie skorupki jaj. *Salmonella* Enteritidis w zakażonych stadach hodowlanych za pośrednictwem jaj zakaża pisklęta, a te w stadach nieśnych zakażają jaja i produkty jajeczne. Zatem obserwowane jest pionowe i poziome: bezpośrednie (z osobnika na osobnika) i pośrednie (ze środowiska) szerzenie się zakażeń pałeczkami *Salmonella* w stadach drobiu.

Głównym, pierwotnym rezerwuarem odzwierzęcych pałeczek *Salmonella* w Rzeczypospolitej Polskiej jest drób. Do zakażeń u ludzi dochodzi najczęściej przez spożywanie skażonych produktów pochodzenia zwierzęcego, w szczególności jaj i produktów jajecznych oraz mięsa i przetworów mięsnych, w tym drobiowych.

Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach w Rzeczypospolitej Polskiej są zbierane przez Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny, a następnie publikowane na jego stronie internetowej w postaci meldunków o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach u ludzi.

1.6. Struktura i organizacja organów Inspekcji Weterynaryjnej odpowiedzialnych za realizację programu

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programów, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 2160/2003, są organy Inspekcji Weterynaryjnej, tj. Główny Lekarz Weterynarii, wojewódzcy lekarze weterynarii oraz powiatowi lekarze weterynarii.

Obecnie funkcjonuje 16 wojewódzkich inspektoratów weterynarii oraz 305 powiatowych inspektoratów weterynarii.

Struktura oraz kompetencje organów Inspekcji Weterynaryjnej zostały określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2629, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421, z późn. zm.) Główny Lekarz Weterynarii jest odpowiedzialny za opracowanie programu, a następnie nadzoruje jego realizację oraz informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji. Na poziomie województwa realizację programu nadzoruje wojewódzki lekarz weterynarii. Bezpośredni nadzór nad realizacją programu na poziomie powiatu sprawuje powiatowy lekarz weterynarii, który jest również odpowiedzialny za wykonywanie wszelkich czynności urzędowych w ramach programu.

Organy Inspekcji Weterynaryjnej przy wykonywaniu swoich zadań współdziałają z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz z jednostkami samorządu terytorialnego.

W ramach programu badania laboratoryjne są wykonywane przez laboratoria urzędowe w rozumieniu art. 25 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Krajowe laboratorium referencyjne w zakresie badań laboratoryjnych przeprowadzanych w ramach programu jest określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 lipca 2022 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. poz. 1667).

Nadzór nad działalnością Inspekcji Weterynaryjnej oraz Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach, w ramach którego funkcjonuje krajowe laboratorium referencyjne ds. salmonelloz, sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

1.7. Laboratoria, w których przeprowadza się badania laboratoryjne próbek pobranych w ramach programu

Badania laboratoryjne próbek pobranych w ramach programu przeprowadza się w laboratoriach urzędowych wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

W przypadkach uzasadnionych ekonomicznie lub organizacyjnie próbki pobrane w ramach programu przez powiatowego lekarza weterynarii mogą być przesłane do laboratorium urzędowego wyznaczonego przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, znajdującego się w innym województwie.

W takim przypadku powiatowy lekarz weterynarii powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii o zamiarze przesłania tych próbek do innego województwa. Wojewódzki lekarz weterynarii, na którego obszarze właściwości znajduje się gospodarstwo, w którym zostały pobrane próbki, powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie laboratorium o zamiarze przesłania próbek.

Próbki pobrane z inicjatywy hodowcy mogą być również badane w laboratoriach urzędowych innych niż wyżej wymienione, które zostały zatwierdzone przez Głównego Lekarza Weterynarii w sposób określony w art. 25a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej do wykonywania badań metodą badawczą określoną w pkt. 3.2 załącznika do rozporządzenia nr 200/2010.

Wykaz laboratoriów zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii jest umieszczony, zgodnie z art. 25 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii (www.wetgiw.gov.pl).

Krajowym laboratorium referencyjnym właściwym do badania próbek w ramach programu jest, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 lipca 2022 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych, Laboratorium w Zakładzie Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach. Do próbek pobranych w ramach kontroli urzędowych przesyłanych do badań laboratoryjnych dołącza się pismo przewodnie, którego wzór jest określony w załączniku nr 7 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 lipca 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji związanej ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. poz. 1388).

Laboratoria urzędowe przeprowadzające badania laboratoryjne na potrzeby programu w zakresie badania bakteriologicznego oceniają każdorazowo efekt hamujący wzrost bakterii.

W przypadku wykrycia serotypu *Salmonella* innego niż objęty programem określa się ten serotyp i podaje jego nazwę.

Z przeprowadzonych badań laboratoryjnych sporządza się sprawozdanie. W sprawozdaniu umieszcza się informacje o badanym stadzie (numer lub indywidualne oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny), rodzaju badanego materiału oraz o wyniku badania laboratoryjnego każdej z badanych próbek, zgodnie z jednym z poniższych sformułowań:

- 1) „*Salmonella* spp. niewykryte w próbce analitycznej x g (np. kału, kurzu, narządów wewnętrznych) lub x par okładzin na buty, lub x tamponów; nie stwierdzono efektu hamującego wzrost bakterii”;
- 2) „*Salmonella* spp. niewykryte w próbce analitycznej x g (np. kału, kurzu, narządów wewnętrznych) lub x par okładzin na buty, lub x tamponów; stwierdzono efekt hamujący wzrost bakterii”;
- 3) „*Salmonella* ... (należy podać nazwę serotypu lub strukturę antygenową uzyskanego izolatu) wykryte w próbce analitycznej x g (np. kału, kurzu, narządów wewnętrznych) lub x par okładzin na buty, lub x tamponów; nie stwierdzono efektu hamującego wzrost bakterii”.

W przypadku gdy:

- 1) pismo przewodnie dołączone przez hodowcę do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego nie zawiera informacji, o których mowa powyżej, lub hodowca nie uzupełnił tych informacji,
 - 2) ilość lub rodzaj materiału do badań nie spełnia wymogów wynikających z systemu badawczego określonego w załączniku do rozporządzenia nr 200/2010,
 - 3) warunki transportu próbek do laboratorium nie spełniają wymagań określonych w pkt 3.1.1 załącznika do rozporządzenia nr 200/2010
- laboratorium urzędowe informuje o tym hodowcę przy przyjęciu próbek do badania laboratoryjnego.

W przypadku gdy hodowca zdecydował o przeprowadzeniu badania laboratoryjnego, w sprawozdaniu z przeprowadzonych badań laboratoryjnych umieszcza się informację: „Badanie laboratoryjne nie może być traktowane jako przeprowadzone zgodnie z wymaganiami programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus*.”.

Laboratoria urzędowe przeprowadzające badania laboratoryjne w ramach programu oraz hodowcy po uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy niezwłocznie informują o tym powiatowego lekarza weterynarii. Informacja o uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii jest przekazywana niezwłocznie powiatowemu lekarzowi weterynarii również w przypadku, gdy w sprawozdaniu z przeprowadzonego badania laboratoryjnego umieszczono informację: „Badanie laboratoryjne nie może być traktowane jako przeprowadzone zgodnie z wymaganiami programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus*”.

Laboratoria urzędowe wyznaczone zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej po uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii informują o tym powiatowego lekarza weterynarii oraz wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na lokalizację stada.

Sprawozdania z badań laboratoryjnych próbek pobranych zarówno z inicjatywy hodowcy, jak i przez powiatowego lekarza weterynarii są przesyłane do powiatowego lekarza weterynarii.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu przekazują sprawozdanie dotyczące tych badań na koniec okresu sprawozdawczego, a także na każde pisemne żądanie wojewódzkiego lekarza weterynarii.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu przechowują wszystkie izolaty *Salmonella* wyizolowane w ramach programu przez okres co najmniej dwóch lat od dnia uzyskania wyniku badań. Spośród tych izolatów laboratoria przesyłają do krajowego laboratorium referencyjnego właściwego do badań prowadzonych w kierunku salmonellozy (w aspekcie chorób odzwierzęcych) jeden szczep reprezentujący każdy stwierdzony serotyp z każdego badanego stada wraz z kartą informacyjną lub – w przypadku gdy nie została wykonana pełna identyfikacja serotypu – typ serologiczny w celu wykonania badań potwierdzających.

Na wniosek organów Inspekcji Weterynaryjnej laboratorium referencyjne przeprowadza sekwencjonowanie genomu przekazanych izolatów szczepów *Salmonella* oraz wykonuje analizę pokrewieństwa filogenetycznego w zakresie wskazanym przez wnioskujący organ Inspekcji Weterynaryjnej.

1.8. Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus*

Do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* stosuje się metodę określoną w pkt 3.2 załącznika do rozporządzenia nr 200/2010.

1.9. Kontrole urzędowe w stadach kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* oraz kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla tych stad

Pobieranie próbek w ramach programu odbywa się w gospodarstwie.

Pobieranie próbek w stadzie kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* z inicjatywy hodowcy, zgodnie z wymaganiami określonymi w części B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003, przeprowadza się:

- 1) u piskląt jednodniowych w trakcie rozładunku ze środka transportu przed umieszczeniem piskląt w obiekcie, w którym będą utrzymywane, zwanym dalej „kurnikiem”, zgodnie z następującymi warunkami:
 - a) próbki wyściółki wraz z mekonium z 10 pojemników transportowych z każdej dostawy (po 25 g z pojemnika) lub
 - b) wymazy powierzchniowe z dna 10 pojemników (pulowane w laboratorium w 1 próbce) – w przypadku pojemników bez wyściółki, lub
 - c) pisklęta padłe (w tym również w czasie transportu), nie więcej niż 20 sztuk – pulowane w laboratorium w 1 próbce;
- 2) u drobiu:
 - a) w czwartym tygodniu życia,
 - b) na 2 tygodnie przed rozpoczęciem składania jaj lub przed przeniesieniem do jednostki produkcyjnej,
 - c) w okresie nieśności co 2 tygodnie
– zgodnie z wymaganiami określonymi w pkt 2.2.2.1 załącznika do rozporządzenia nr 200/2010.

Koszt pobrania, transportu oraz badania laboratoryjnego tych próbek ponosi hodowca.

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt hodowca jest obowiązany do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem działalności nadzorowanej w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Hodowca przedkłada w formie pisemnej lub za pośrednictwem platformy ePUAP właściwemu miejscowo powiatowemu lekarzowi weterynarii informację o wstawieniu do kurnika nowego stada kur hodowlanych w terminie 7 dni od dnia zaistnienia tego zdarzenia oraz harmonogram pobierania próbek w stadzie w celu akceptacji tego harmonogramu przez powiatowego lekarza weterynarii.

Hodowca jest obowiązany do prowadzenia dokumentacji związanej z pobieraniem próbek, zawierającej co najmniej informacje dotyczące:

- 1) identyfikacji stada (źródła pochodzenia oraz liczby kur i ich wieku);
- 2) rodzaju próbek, daty i godziny pobrania próbek;
- 3) imienia i nazwiska osoby pobierającej próbki;
- 4) daty i godziny wysłania próbek do laboratorium;
- 5) nazwy i adresu laboratorium;
- 6) wyników badań laboratoryjnych próbek pobranych w ramach programu.

Dokumentację przechowuje się co najmniej przez 2 lata od dnia zbycia stada.

Powiatowy lekarz weterynarii nadzoruje prawidłowe pobieranie próbek z inicjatywy hodowcy oraz kontroluje dokumentację prowadzoną przez hodowcę. Nadzór ten obejmuje kontrolę realizacji harmonogramu oraz sposobu pobierania próbek. Kontrola sposobu pobierania próbek jest prowadzona z częstotliwością zależną od analizy ryzyka dokonanej przez powiatowego lekarza weterynarii.

Nadzór może odbywać się w trakcie urzędowych kontroli zakładów drobiu oraz w każdym przypadku, gdy powiatowy lekarz weterynarii uzna, że zachodzi taka konieczność.

Częstotliwość pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii została określona w pkt 2.1.2.2 załącznika do rozporządzenia nr 200/2010, a procedura pobierania – w pkt 2.2.2.1 tego załącznika.

Pobieranie próbek przez powiatowego lekarza weterynarii może zastąpić pobranie próbek przeprowadzone z inicjatywy hodowcy.

W przypadku stwierdzenia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii opłaty związane z badaniem laboratoryjnym próbek ponosi hodowca. Opłata obejmuje koszty:

- 1) badania laboratoryjnego w wysokości określonej w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2022 r. w sprawie stawek opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną (Dz. U. poz. 1672, z późn. zm.);
- 2) dojazdu związanego z pobraniem próbek do badania laboratoryjnego i transportu pobranych próbek do laboratorium, według stawek za 1 kilometr przebiegu pojazdu ustalonych zgodnie z przepisami w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy;
- 3) wyrobów medycznych i wyrobów do diagnostyki *in vitro* stosowanych w medycynie weterynaryjnej.

Kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla stad kur hodowlanych w zakresie wykrywania serotypów *Salmonella* objętych programem zostały przewidziane w Krajowym planie kontroli urzędowej pasz, przygotowanym i realizowanym zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. z 2021 r. poz. 278, z późn. zm.) oraz art. 109 i art. 110 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, z późn. zm.).

2. Wymagania dotyczące przedsiębiorstw paszowych i żywnościowych objętych programem

2.1. Wytyczne dotyczące dobrych praktyk produkcji zwierzęcej lub inne wytyczne obowiązujące w zakresie bezpieczeństwa biologicznego w zakładach drobiu

2.1.1. Zarządzanie w zakresie higieny w zakładach drobiu

W odniesieniu do stad hodowlanych wymagania w zakresie dobrej praktyki higienicznej zostały zawarte w rozdziale 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 września 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych (Dz. U. poz. 1301, z późn. zm.).

Wymagania dotyczące zasad bioasekuracji zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków (Dz. U. poz. 768).

Zakład drobiu jest zobowiązany do zapewnienia mat dezynfekcyjnych, o których mowa w § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków, bez względu na zaistnienie zagrożenia epizootycznego wysoce zjadliwą grypą ptaków.

W odniesieniu do warunków utrzymania drobiu oraz zasad zarządzania gospodarstwem zakład drobiu jest zobowiązany do:

- 1) wyłożenia przed wjazdem na teren gospodarstwa mat dezynfekcyjnych nasączonych środkiem odkażającym lub zainstalowania niecek wypełnionych środkiem odkażającym, lub zastosowania innych urządzeń w celu zapewnienia skutecznej dezynfekcji kół pojazdów wjeżdżających do gospodarstwa;
- 2) wyłożenia przed wejściem do poszczególnych budynków mat dezynfekcyjnych nasączonych środkiem odkażającym;
- 3) stosowania zasady „cały kurnik pełen lub cały kurnik pusty”;
- 4) zapewnienia odpowiednich warunków utrzymania w zakresie temperatury, wilgotności, wymiany powietrza i dostępu światła;
- 5) stosowania prawidłowej obsady kurnika;
- 6) utrzymywania w jednym kurniku, w obrębie jednego stada, drobiu w jednakowym wieku;
- 7) izolacji poszczególnych kurników przez zapewnienie osobnej obsługi, osobnego żywienia i osobnych narzędzi;
- 8) prowadzenia i przechowywania przez okres 12 miesięcy rejestru wykonywanych czynności: mycia, odkażania, dezynsekcji i deratyzacji.

Pomieszczenia, w których utrzymuje się drób, ich wyposażenie oraz sprzęt powinny być wykonane z materiałów nieszkodliwych dla zdrowia drobiu oraz nadających się do oczyszczania i odkażania.

2.1.2. Środki zapobiegające zakażeniom przenoszonym przez zwierzęta, pasze, wodę pitną oraz pracowników zakładów drobiu

Kurniki, w których jest utrzymywany drób, powinny być:

- 1) zabezpieczone przed dostępem zwierząt innych niż utrzymywane w zakładzie drobiu;
- 2) utrzymywane w czystości;
- 3) oznakowane tablicą z napisem „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

Odchody oraz niezjedzone resztki paszy powinny być usuwane z pomieszczeń tak często, aby uniknąć zanieczyszczenia paszy lub wody, i nie powinny być składowane w bezpośrednim sąsiedztwie kurnika w sposób niezabezpieczony przed dostępem dzikiego ptactwa.

Osoby zatrudnione do wykonywania czynności związanych z utrzymywaniem kur powinny:

- 1) stosować odzież ochroną, oddzielną do pracy przy każdym stadzie w kurniku;
- 2) stosować środki higieny osobistej, w tym regularnie myć ręce, czyścić i dezynfekować obuwie przy wejściu do budynków, w których są utrzymywane kury nioski i są przechowywane pasza lub ściółka, oraz czyścić i odkażać odzież ochroną;
- 3) posiadać aktualne badania na nosicielstwo pałeczek *Salmonella*;
- 4) zostać przeszkolone w zakresie higieny osobistej oraz możliwych dróg przenoszenia zakażenia za pośrednictwem odzieży i sprzętu.

2.1.3. Higiena transportu zwierząt do zakładów drobiu i z zakładów drobiu

Zalecenia dotyczące transportu drobiu:

- 1) drób powinien być przewożony zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 572, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zdrowia zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniającego dyrektywy 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97 (Dz. Urz. UE L 3 z 05.01.2005, str. 1, z późn. zm.);
- 2) transport do zakładu drobiu powinien odbywać się w pojazdach oraz w kontenerach lub pojemnikach transportowych, które zostały dokładnie oczyszczone i odkażone przed załadunkiem drobiu przy użyciu dopuszczonego do obrotu środka odkażającego w stężeniu umożliwiającym inaktywację pałeczek *Salmonella*;
- 3) bezpośrednio po rozładunku drobiu w zakładzie drobiu albo w rzeźni pojazdy oraz kontenery lub pojemniki transportowe powinny zostać oczyszczone i odkażone przy użyciu dopuszczonego do obrotu środka odkażającego w stężeniu umożliwiającym inaktywację pałeczek *Salmonella*.

2.2. Nadzór weterynaryjny nad zakładami drobiu

Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt ustanawia nadzór organów Inspekcji Weterynaryjnej nad prowadzeniem działalności związanej z utrzymywaniem drobiu, określa warunki zapewniające odpowiedni poziom bezpieczeństwa epizootycznego do prowadzenia takiej działalności oraz określa katalog środków nadzoru.

Powiatowy lekarz weterynarii, wydając decyzję o spełnieniu wymagań weterynaryjnych, nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny na całość prowadzonej działalności albo poszczególnym obiektom budowlanym, albo miejscom, w których ta działalność ma być prowadzona, albo też osobom wykonującym określone czynności w ramach tej działalności.

Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną są obowiązane, zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Informacja taka powinna zostać przekazana w formie pisemnej w terminie 7 dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia. Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie wymagań weterynaryjnych są obowiązane zapewnić wymagania lokalizacyjne, zdrowotne, higieniczne, sanitarne, organizacyjne, techniczne lub technologiczne zabezpieczające przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym lub zapewniające właściwą jakość produktów, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

W ramach nadzoru sprawowanego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej nad działalnością związaną z utrzymywaniem drobiu pracownikom Inspekcji Weterynaryjnej, jak również osobom wyznaczonym do wykonywania określonych zadań w imieniu Inspekcji przysługuje prawo przeprowadzenia w każdym czasie kontroli w zakresie spełnienia przez podmioty nadzorowane wymagań weterynaryjnych. Kompetencje w zakresie kontroli, oprócz prawa wstępu na teren, na którym jest prowadzona działalność nadzorowana, obejmują, stosownie do art. 19 ust. 3 ustawy z dnia

29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, uprawnienia do nieodpłatnego pobierania próbek do badań oraz żądania pisemnych lub ustnych informacji w zakresie objętym przedmiotem kontroli, w tym żądania okazywania i udostępniania dokumentów lub danych informatycznych.

Jeżeli w wyniku kontroli zostaną stwierdzone uchybienia w spełnieniu wymagań weterynaryjnych przez podmioty nadzorowane, organom Inspekcji Weterynaryjnej przysługują kompetencje dające możliwość doprowadzenia wadliwego stanu faktycznego do stanu nakazanego w przepisach prawa weterynaryjnego. Inspekcja Weterynaryjna działa w tym zakresie, łącząc realizację funkcji kontrolnych z zadaniami i kompetencjami właściwymi dla innych organów administracji publicznej, a w szczególności z uprawnieniami władczymi dającymi możliwość wydawania decyzji administracyjnych, w tym nakazów i zakazów.

W przypadku stwierdzenia, że przy prowadzeniu działalności nadzorowanej zostały naruszone wymagania weterynaryjne, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, może wydać jedną z następujących decyzji administracyjnych:

- 1) nakazującą usunięcie uchybień w określonym terminie;
- 2) nakazującą wstrzymanie działalności do czasu usunięcia uchybień;

3) zakazującą umieszczania na rynku zwierząt lub handlu określonymi zwierzętami będącymi przedmiotem działalności albo zakazującą produkcji, umieszczania na rynku lub handlu określonymi produktami, wytwarzanymi przy prowadzeniu tej działalności.

O zakresie przedmiotowym decyzji rozstrzyga powiatowy lekarz weterynarii. Nie jest to jednak uznanie swobodne. Dokonując bowiem rozstrzygnięcia, organ Inspekcji Weterynaryjnej ma na względzie wynikające z naruszenia prawa weterynaryjnego zagrożenie zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt. W przypadku gdy podmiot prowadzący działalność nadzorowaną nie zastosuje się do nakazu lub zakazu określonego w decyzji, powiatowy lekarz weterynarii wydaje decyzję zakazującą prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej i skreśla podmiot z rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

W przypadku niezastosowania się przez podmiot prowadzący działalność nadzorowaną do nakazów lub zakazów wynikających z decyzji wydanej na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii wydaje kolejną decyzję, w której rozstrzyga o zakazie prowadzenia dalszej działalności przez ten podmiot, i skreśla go z rejestru.

2.3. Wpis zakładów drobiu do rejestru

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii Głównemu Lekarzowi Weterynarii dane zawarte w rejestrze, a także informacje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego ujawnionego w tym rejestrze.

2.4. Prowadzenie dokumentacji w zakładach drobiu

Zgodnie z rozdziałem 1 część I lit. B ust. 6 i 7 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 września 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych dokumentację w zakładzie hodowli zarodowej, zakładzie reprodukcyjnym oraz zakładzie odchowu drobiu prowadzi się dla

każdego stada. Dokumentację taką przechowuje się co najmniej przez 2 lata od dnia rozdysponowania stada.

Zgodnie z art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2301), jeżeli tkanki i produkty pochodzące od zwierząt są przeznaczone do spożycia przez ludzi, to hodowcy tych zwierząt lub osoby odpowiedzialne za te zwierzęta są obowiązani do posiadania dokumentacji w formie ewidencji nabycia, posiadania i stosowania produktów leczniczych weterynaryjnych oraz leczenia zwierząt, prowadzonej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Szczegółowy zakres i sposób prowadzenia przez lekarzy weterynarii dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej z wykonywanych czynności leczniczych i profilaktycznych oraz stosowanych produktów leczniczych, jak również zakres i sposób prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt przez posiadacza zwierząt gospodarskich, a także tryb dokonywania wpisów w tej ewidencji przez lekarzy weterynarii są określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2011 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej i ewidencji leczenia zwierząt oraz wzorów tej dokumentacji i ewidencji (Dz. U. poz. 1347). Dokumentację tę lekarz weterynarii oraz posiadacz zwierzęcia przechowują przez 5 lat od dnia dokonania w niej ostatniego wpisu, zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne. Wzór dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi jest określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi i wzoru tej dokumentacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1512).

2.5. Dokumenty, w które zaopatruje się drób i jaja wylęgowe w handlu oraz w obrocie z państwami trzecimi

W handlu, jak również w obrocie, dokumenty są wystawiane zgodnie z:

- 1) rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniającym i uchylającym niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2016, str. 1, z późn. zm.);
- 2) rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2020/2235 z dnia 16 grudnia 2020 r. ustanawiającym przepisy dotyczące stosowania rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 i (UE) 2017/625 w odniesieniu do wzorów świadectw zdrowia zwierząt, wzorów świadectw urzędowych i wzorów świadectw zdrowia zwierząt / świadectw urzędowych do celów wprowadzania do Unii i przemieszczania w obrębie terytorium Unii przesyłek niektórych kategorii zwierząt i towarów oraz urzędowej certyfikacji dotyczącej takich świadectw i uchylające rozporządzenie (WE) nr 599/2004, rozporządzenia wykonawcze (UE) nr 636/2014 i (UE) 2019/628, dyrektywę 98/68/WE oraz decyzje 2000/572/WE, 2003/779/WE i 2007/240/WE (Dz. Urz. UE L 442 z 30.12.2020, str. 1, z późn. zm.);
- 3) rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2020/692 z dnia 30 stycznia 2020 r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do przepisów dotyczących wprowadzania do Unii przesyłek niektórych zwierząt, materiału biologicznego i produktów pochodzenia zwierzęcego oraz przemieszczania ich i postępowania z nimi po ich wprowadzeniu (Dz. Urz. UE L 174 z 03.06.2020, str. 379, z późn. zm.);
- 4) ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463) podmioty działające na rynku powinny zapewnić możliwość monitorowania żywności, pasz, zwierząt hodowlanych oraz wszelkich substancji przeznaczonych do dodania do żywności lub pasz. W tym celu podmioty te powinny utworzyć systemy i procedury umożliwiające przekazanie takich informacji na żądanie właściwych władz.

Zgodnie z art. 7 rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14) przesyłki produktów pochodzenia zwierzęcego zaopatruje się w świadectwa zdrowia lub inne dokumenty określone w przepisach prawa unijnego.

Wywóz zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego do państwa trzeciego odbywa się zgodnie z wymaganiami uzgodnionymi z władzami danego państwa.

Dodatkowo dla każdej przesyłki zwierząt przemieszczanej na terytorium Unii Europejskiej, w tym podlegającej wywozowi do państwa trzeciego, wystawia się w systemie TRACES.NT świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrzspółnotowym.

2.6. Inne środki stosowane w celu zapewnienia identyfikacji zwierząt

W celu zapewnienia identyfikacji drobiu przemieszczanego na terytorium Unii Europejskiej wystawia się w systemie TRACES.NT świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrzspółnotowym, zawierające szczegółowe dane dotyczące przesyłki tego drobiu, w szczególności miejsce pochodzenia i przeznaczenia.

W przypadku przesyłek podlegających wywozowi dane dotyczące przesyłki są również wprowadzane do systemu TRACES.NT. W systemie tym jest również odnotowywana kontrola dobrostanu na granicy.

Przy przywozie zwierząt z państw trzecich do Unii Europejskiej jest wymagany wspólny zdrowotny dokument wejścia (CHED), generowany w systemie TRACES.NT, który jest częścią systemu IMSOC.

3. Środki podejmowane przez właściwe organy w odniesieniu do zwierząt lub produktów, u których albo w których wykryto *Salmonella* spp., w szczególności środki podjęte w celu ochrony zdrowia publicznego, a także podejmowane środki zapobiegawcze

3.1. Postępowanie hodowcy i powiatowego lekarza weterynarii w przypadku wykrycia serotypu *Salmonella* objętego programem lub efektu hamującego wzrost bakterii

3.1.1. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy hodowcy lub wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii hodowca:

- 1) zawiadamia niezwłocznie o tym fakcie powiatowego lekarza weterynarii;
- 2) pozostawia kury hodowlane w miejscu ich stałego utrzymywania i nie wprowadza tam innego drobiu;

- 3) uniemożliwia osobom postronnym dostęp do budynków inwentarskich lub miejsc, w których znajdują się kury hodowlane podejrzane o zakażenie pałeczkami *Salmonella* objętymi programem lub zwłoki tych kur;
- 4) wstrzymuje się od wywożenia, wynoszenia i zbywania mięsa, jaj wylęgowych, zwłok kur, a także odchodów pochodzących od tych kur oraz paszy, materiałów ściółkowych i innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania kur hodowlanych;
- 5) udziela powiatowemu lekarzowi weterynarii wyjaśnień i informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia *Salmonella* lub zakażenia pałeczkami *Salmonella* lub źródeł *Salmonella*, lub źródeł zakażenia pałeczkami *Salmonella* objętymi programem, lub dla zapobiegania szerzeniu się tej choroby lub zakażenia;
- 6) udostępnia kury hodowlane do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udziela pomocy przy wykonywaniu tych badań i zabiegów;
- 7) udostępnia powiatowemu lekarzowi weterynarii dokumentację dotyczącą stada kur hodowlanych, w szczególności dokumentację potwierdzającą zakup piskląt, materiałów ściółkowych i paszy oraz potwierdzającą sprzedaż kur hodowlanych i jaj, a także dokumentację związaną z ewidencją leczenia;
- 8) podejmuje działania mające na celu podniesienie poziomu bioasekuracji w zakładzie drobiu.

3.1.2. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem lub w przypadku wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy lub w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 42 ust. 6 oraz art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt:

- 1) przeprowadza dochodzenie epizootyczne zgodnie z art. 42 ust. 7 tej ustawy;
- 2) pobiera próbki do badań laboratoryjnych we wszystkich pozostałych stadach w zakładzie drobiu w sposób, który jest określony w załączniku do rozporządzenia nr 200/2010;
- 3) przeprowadza badania laboratoryjne paszy i wody z ujęć własnych zakładu drobiu w celu ustalenia źródła zakażenia stada serotypami *Salmonella* objętymi programem.

Ponadto powiatowy lekarz weterynarii powiadamia o wykryciu w próbkach pobranych przez hodowcę serotypu *Salmonella* objętego programem zakłady wylęgu drobiu, do których zostały przekazane jaja wylęgowe z zakładu drobiu, w którym stwierdzono w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy serotyp *Salmonella* objęty programem.

3.1.3. W wyjątkowych przypadkach, gdy istnieją powody, aby zakwestionować wyniki badania próbek pobranych z inicjatywy hodowcy (wyniki fałszywie dodatnie lub fałszywie ujemne), powiatowy lekarz weterynarii po przeprowadzeniu analizy ryzyka obejmującej co najmniej:

- 1) ocenę możliwości wzajemnego zanieczyszczenia podczas pobierania próbek przez hodowcę,
- 2) ocenę możliwości zanieczyszczenia krzyżowego w laboratorium w trakcie badania,
- 3) poziom bezpieczeństwa biologicznego w gospodarstwie,
- 4) ocenę sytuacji epizootycznej pod względem występowania *Salmonella* spp. w gospodarstwie – może pobrać próbki do badania.

Procedura pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii została określona w pkt 2.2.2.1 załącznika do rozporządzenia nr 200/2010.

W celu potwierdzenia bądź wykluczenia zastosowania przez hodowcę środków przeciwdrobnoustrojowych lub inhibitorów wzrostu bakterii powiatowy lekarz weterynarii pobiera dodatkowe próbki. Pobieranie takich próbek przeprowadza się w obrębie każdego kurnika na terenie gospodarstwa w następujący sposób: drób wybiera się losowo w liczbie do pięciu sztuk drobiu

na kurnik, chyba że powiatowy lekarz weterynarii uzna za konieczne pobranie próbek większej liczby sztuk drobiu.

Powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) nakazuje, w drodze decyzji administracyjnej:
 - a) izolację drobiu znajdującego się w zakładzie drobiu w poszczególnych kurnikach,
 - b) zastosowanie produktów biobójczych w celu odkażania jaj wylęgowych bezpośrednio po zbiorze oraz przed wejściami do kurników i wyjściami z nich, jak również przed wjazdami na teren zakładu drobiu i wyjazdami z niego,
 - c) wylęganie jaj już inkubowanych w zakładzie wylęgowym w oddzielnych aparatach lęgowych, w oparach produktu biobójczego dopuszczonego do odkażania w czasie lęgu, aktywnego w stosunku do pałeczek *Salmonella*;
- 2) zakazuje, w drodze decyzji administracyjnej:
 - a) wywożenia jaj z zakładu drobiu, z wyłączeniem wywozu bezpośrednio do zakładu wytwarzającego lub przetwarzającego produkty jajeczne, o którym mowa w przepisach o produktach pochodzenia zwierzęcego, gdzie jaja niezwłocznie zostaną poddane obróbce cieplnej,
 - b) przemieszczania drobiu z zakładu drobiu i do zakładu drobiu oraz ze stada i do stada w obrębie zakładu drobiu, chyba że drób, na wniosek hodowcy, zostanie przemieszczony do rzeźni; w przypadku przemieszczania drobiu ze stada podejrzanego o zakażenie serotypem *Salmonella* objętym programem w celu poddania ubojowi w rzeźni w świadectwie zdrowia umieszcza się informację o jego pochodzeniu ze stada, w którym uzyskano dodatni wynik badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy hodowcy w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem,
 - c) stosowania w stadzie produktów biobójczych, produktów leczniczych weterynaryjnych i innych środków utrudniających izolację pałeczek *Salmonella*,
 - d) wywożenia z zakładu drobiu – bez jego zgody – mięsa, zwłok drobiu, odchodów pochodzących od drobiu i ściółki oraz przedmiotów znajdujących się w kurniku lub w innym miejscu utrzymywania drobiu.

Środki, o których mowa w pkt 1 i 2, są stosowane do czasu potwierdzenia lub wykluczenia przez powiatowego lekarza weterynarii wystąpienia w stadzie kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* zakażenia serotypami *Salmonella* objętymi programem.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem lub w przypadku wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy lub w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, lub w przypadku stwierdzenia zastosowania środków przeciwdrobnoustrojowych w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji administracyjnej wydanej na podstawie art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt:

- 1) nakazuje:
 - a) niezwłoczny ubój wszystkich sztuk drobiu ze stada lub
 - b) niezwłoczne zabicie wszystkich sztuk drobiu ze stada zakażonego, z tym że sztuki wykazujące objawy kliniczne choroby zawsze podlegają zabiciu,
 - c) unieszkodliwienie, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie

- o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.) oraz ze środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia, zwłok wszystkich sztuk drobiu padłego i zabitego,
- d) zniszczenie wszystkich jaj pochodzących ze stada kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem, znajdujących się w zakładzie drobiu utrzymującym to stado, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) oraz ze środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia, z tym że jaja wylęgowe nienałożone można poddać obróbce cieplnej gwarantującej zabicie wszystkich pałeczek *Salmonella*,
 - e) zniszczenie lub zagospodarowanie pasz przez zastosowanie środków kontroli gwarantujących zabicie wszystkich pałeczek *Salmonella*, w przypadku gdy uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego próbek paszy w kierunku obecności pałeczek *Salmonella*,
 - f) zniszczenie, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) oraz ze środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia, lub zagospodarowanie ściółki oraz odchodów, które mogły ulec skażeniu,
 - g) zniszczenie lub poddanie odkażeniu innych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu,
 - h) dokładne oczyszczenie i odkażenie kurników, w których był przetrzymywany drób ze stada kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem, ich otoczenia, środków transportu oraz przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii, po wykonaniu czynności, o których mowa w lit. a–g,
 - i) podjęcie przez hodowcę działań mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych oraz bezpieczeństwa epizootycznego w zakładzie drobiu, określonych w wytycznych, o których mowa w ust. 2.1;
- 2) zakazuje wprowadzania drobiu do zakładu drobiu oraz wyprowadzania z zakładu drobiu, chyba że drób ze stada kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem na wniosek hodowcy zostanie przemieszczony do rzeźni w celu poddania ubojowi lub zabiciu.

W przypadku gdy w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy lub w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego, koszty:

- 1) oczyszczenia i odkażenia kurników, w których był przetrzymywany drób ze stada kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem, ich otoczenia, środków transportu oraz przedmiotów, które mogły ulec skażeniu,
- 2) podjęcia działań mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych oraz bezpieczeństwa epizootycznego w zakładzie drobiu

– są ponoszone przez hodowcę.

Powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla zakładu drobiu, w którym stwierdzono serotyp *Salmonella* objęty programem, jeżeli jest to właściwe, powiadamia powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla zakładów wylęgu drobiu, do których przemieszczono jaja wylęgowe ze stad kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* zakażonych serotypem *Salmonella* objętym programem.

Powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla zakładu wylęgu drobiu, w drodze decyzji administracyjnej, nakazuje zniszczenie wszystkich jaj wylęgowych oraz piskląt z nich wylęgniętych, znajdujących się w tym zakładzie wylęgu drobiu i pochodzących ze stada kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem. Zniszczenie powinno być przeprowadzone zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) oraz ze środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia.

3.2. Świadectwo zdrowia przy przemieszczaniu kur z zakażonego stada kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* do rzeźni

Przesyłki do rzeźni kur ze stada hodowlanego, które poddano badaniu przedubojowemu na terenie gospodarstwa, w tym kur hodowlanych ze stada zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem, zaopatruje się w świadectwo zdrowia, którego wzór jest określony w załączniku IV rozdz. 1 do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2020/2235 z dnia 16 grudnia 2020 r. ustanawiającego przepisy dotyczące stosowania rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 i (UE) 2017/625 w odniesieniu do wzorów świadectw zdrowia zwierząt, wzorów świadectw urzędowych i wzorów świadectw zdrowia zwierząt / świadectw urzędowych do celów wprowadzania do Unii i przemieszczania w obrębie terytorium Unii przesyłek niektórych kategorii zwierząt i towarów oraz urzędowej certyfikacji dotyczącej takich świadectw i uchylające rozporządzenie (WE) nr 599/2004, rozporządzenia wykonawcze (UE) nr 636/2014 i (UE) 2019/628, dyrektywę 98/68/WE oraz decyzje 2000/572/WE, 2003/779/WE i 2007/240/WE.

W pkt 4 świadectwa zdrowia urzędowy lekarz weterynarii wystawiający świadectwo wpisuje:

- 1) numer sprawozdania z badań w kierunku *Salmonella*;
- 2) datę pobrania próbek do badań w kierunku *Salmonella*;
- 3) stwierdzony serotyp *Salmonella* lub odpowiednią informację:
 - a) badanie dało wynik ujemny lub
 - b) nie stwierdzono efektu hamującego wzrost bakterii, lub
 - c) stwierdzono efekt hamujący wzrost bakterii.

W związku z tym, że rozporządzenie Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 1, z późn. zm.) wskazuje pałeczki *Salmonella* spp. jako kryterium bezpieczeństwa żywności w mięsie mielonym i surowych wyrobach z mięsa drobiowego, w drobiowym mięsie odkostnionym mechanicznie oraz w produktach z mięsa drobiowego hodowca jest obowiązany do wpisywania w łańcuchu żywnościowym dla drobiu wyników dodatnich wszystkich stwierdzonych serotypów *Salmonella*, w tym nieobjętych programem.

Przy przemieszczaniu do rzeźni drobiu, który nie był badany zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu nr 200/2010 oraz w programie, w przypadku przeprowadzenia badania przedubojowego na terenie gospodarstwa pochodzenia, w pkt 4 świadectwa zdrowia należy zaznaczyć fakt pochodzenia drobiu ze stada o nieznanym statusie zdrowotnym pod względem *Salmonella*.

W przypadku gdy w badaniu laboratoryjnym próbek pobranych z inicjatywy hodowcy lub pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w stadzie kur hodowlanych stwierdzono serotyp *Salmonella* objęty programem lub stwierdzono efekt hamujący wzrost bakterii lub kury pochodzą ze stada kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* o nieznanym statusie zdrowotnym pod względem *Salmonella*:

- 1) badanie przedubojowe kur hodowlanych z tego stada przeprowadza się zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 oraz art. 11 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2019/627 z dnia 15 marca 2019 r. ustanawiającego jednolite praktyczne rozwiązania dotyczące przeprowadzania kontroli urzędowych produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 oraz zmieniającego rozporządzenie Komisji (WE) nr 2074/2005 w odniesieniu do kontroli urzędowych (Dz. Urz. UE L 131 z 17.05.2019, str. 51, z późn. zm.);
- 2) ubój kur hodowlanych z takiego stada przeprowadza się w sposób określony w art. 43 ust. 6 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2019/627 z dnia 15 marca 2019 r. ustanawiającego jednolite praktyczne rozwiązania dotyczące przeprowadzania kontroli urzędowych produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 oraz zmieniającego rozporządzenie Komisji (WE) nr 2074/2005 w odniesieniu do kontroli urzędowych. Powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla rzeźni określa w decyzji administracyjnej warunki, w jakich tego rodzaju zwierzęta można poddać ubojowi. Warunki, w jakich ptaki mają zostać ubite, muszą być ukierunkowane na minimalizację zanieczyszczenia innych zwierząt oraz mięsa z innych zwierząt (ubój w osobnym cyklu produkcyjnym, przechowywanie mięsa w wydzielonych pomieszczeniach lub obszarach, czyszczenie i dezynfekcja po zakończonym procesie uboju i obróbki poubojowej, pobranie próbek do badań laboratoryjnych w celu potwierdzenia skuteczności mycia i dezynfekcji powierzchni mających kontakt z mięsem);
- 3) bezpośrednio po rozładunku kur hodowlanych w rzeźni należy przeprowadzić mycie i dezynfekcję środków transportu oraz urządzeń, sprzętu i narzędzi wykorzystywanych do transportu tych zwierząt;
- 4) mięso pozyskane z drobiu pochodzącego ze stada kur hodowlanych, w którym uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego próbek pobranych z inicjatywy hodowcy lub pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, albo pochodzące ze stad o nieznanym statusie epizootycznym pod względem *Salmonella* jest poddawane przemysłowej obróbce cieplnej lub innej obróbce mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella*. W przypadku gdy w rzeźni dokonującej uboju takich stad nie jest możliwe poddanie pozyskanego mięsa którejkolwiek z tych obróbek, mięso pozyskane z takich stad nie może zostać wprowadzone do obrotu w formie świeżej, z wyłączeniem:
 - a) przewozu tego mięsa do zakładu przetwórstwa zlokalizowanego na terenie Polski w celu poddania go przemysłowej obróbce cieplnej lub innej obróbce mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella* lub
 - b) przewozu tego mięsa do chłodni składowej zlokalizowanej na terenie Polski w celu czasowego składowania go przed poddaniem przemysłowej obróbce cieplnej lub innej obróbce mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella* w zakładzie, o którym mowa w lit. a;

- 5) przed wydaniem decyzji, o której mowa w pkt 2, powiatowy lekarz weterynarii weryfikuje, czy:
- a) rzeźnia posiada procedury gwarantujące, że mięso pozyskane w ramach uboju kur hodowlanych z ww. stad nie zostanie wprowadzone do obrotu w formie świeżej, z wyjątkiem przewiezienia go do chłodni składowej lub zakładu przemysłowej obróbki, jeśli ma to zastosowanie. Procedury powinny obejmować w szczególności rozliczenie ilości mięsa pozyskanego z takiego uboju, miejsce jego przechowywania (wskazanie oddzielnych pomieszczeń chłodniczych w zakładzie), sposób oznakowania i rozliczania ilości mięsa przekazywanego do przechowywania i/lub obróbki eliminującej *Salmonella*,
 - b) w rzeźni jest możliwość poddania pozyskanego mięsa przemysłowej obróbce cieplnej lub innej obróbce mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella*. W przypadku braku takiej możliwości powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla rzeźni nakazuje w drodze decyzji:
 - zamieszczenie na opakowaniu informacji: „Mięso przeznaczone do przemysłowej obróbki cieplnej lub innej obróbki mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella* w zakładzie zlokalizowanym na terenie Polski”,
 - dokonanie adnotacji w dokumentacji towarzyszącej przesyłce mięsa do innego zakładu, iż zostało ono otrzymane z drobiu pochodzącego ze stada, w którym badania środowiskowe wskazywały na obecność serotypu *Salmonella* objętego programem, lub ze stada o nieznanym statusie epizootycznym pod względem *Salmonella* oraz musi ono zostać poddane przemysłowej obróbce cieplnej lub innej obróbce mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella* w zakładzie zlokalizowanym na terenie Polski;
- 6) przemieszczanie mięsa pozyskanego z uboju takich stad z rzeźni do chłodni składowej lub zakładu przetwórstwa bądź z chłodni składowej do zakładu przetwórstwa może odbywać się wyłącznie za zgodą właściwego powiatowego lekarza weterynarii dla zakładu wysyłki oraz powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla zakładu, do którego mięso jest wysyłane. Powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla rzeźni informuje powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla chłodni składowej i/lub zakładu, w którym ma mieć miejsce przemysłowa obróbka, o przesyłkach takiego mięsa i weryfikuje, czy jest zgoda organu na przyjęcie takiego mięsa. Podobnie powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla chłodni składowej informuje powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla zakładu, w którym ma mieć miejsce przemysłowa obróbka, o przesyłkach takiego mięsa, jeśli ma to zastosowanie, i weryfikuje, czy jest zgoda organu na przyjęcie takiego mięsa;
- 7) przed wydaniem zgody, o której mowa w pkt 6, powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla chłodni składowej weryfikuje, czy podmiot prowadzący ten zakład posiada procedury gwarantujące, że mięso pozyskane w ramach uboju kur hodowlanych z ww. stad nie zostanie wprowadzone do obrotu w formie świeżej, z wyjątkiem przewiezienia go do zakładu przemysłowej obróbki, zlokalizowanego na terenie Polski. Procedury powinny obejmować w szczególności rozliczenie ilości mięsa wprowadzonego, będącego na stanie chłodni i wychodzącego z chłodni, miejsce jego przechowywania i sposób zabezpieczenia (wskazanie oddzielnych pomieszczeń chłodniczych w zakładzie), sposób oznakowania mięsa i rozliczania ilości mięsa przekazywanego do obróbki eliminującej *Salmonella*. Powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla chłodni składowej w drodze decyzji administracyjnej:
- a) zakazuje wprowadzania mięsa drobiowego do obrotu, z wyjątkiem przewiezienia go do zlokalizowanego na terenie Polski zakładu dokonującego przemysłowej obróbki cieplnej lub innej obróbki tego mięsa mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella*,

- b) nakazuje, by informować go o zamiarze wysyłki tego mięsa do zakładu przetwórstwa,
 - c) określa warunki składowania tego mięsa;
- 8) powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla zakładu dokonującego przemysłowej obróbki cieplnej lub innej obróbki tego mięsa mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella* weryfikuje:
- a) czy ww. zakład posiada procedury gwarantujące, że takie mięso zostanie przetworzone w sposób gwarantujący wyeliminowanie pałeczek *Salmonella*,
 - b) parametry zastosowanej obróbki pod kątem jej skuteczności dla wyeliminowania pałeczek *Salmonella* oraz
 - c) zgodność ilości surowca wprowadzonego do zakładu przetwórstwa oraz ilości surowca poddanego ww. obróbce.

3.3. Przed ponownym umieszczeniem drobiu w kurniku powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki w celu stwierdzenia skuteczności wykonanego oczyszczania i odkażania. Próbkami do badań laboratoryjnych są:

- 1) 4 wymazy powierzchniowe z podłoża, w szczególności z miejsc popękanych, zagłębień lub połączeń konstrukcyjnych – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą oraz
- 2) 4 wymazy powierzchniowe z kątów narożnych badanego pomieszczenia pobrane od poziomu podłogi do wysokości 1 m – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą, oraz
- 3) 3 wymazy powierzchniowe z urządzenia służącego do karmienia – każdy wymaz pobrany z 5 metrów taśmy lub rynienki paszowej lub z 6 wybranych losowo karmideł – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą, oraz
- 4) 2 wymazy powierzchniowe z systemu wentylacyjnego (każdy wymaz może być użyty do 3 wlotów lub wylotów tego systemu) – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą, oraz
- 5) 2 wymazy powierzchniowe z magazynu jaj (z powierzchni sortownic, stołów) lub z końcowych 5 metrów systemu przeznaczonego do zbierania zniesionych jaj (taśmy) – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego w kierunku *Salmonella* koszty pobrania kolejnych próbek w celu stwierdzenia skuteczności wykonanego oczyszczania i odkażania, koszty dojazdu do zakładu drobiu oraz do laboratorium, jak również koszty badania laboratoryjnego próbek ponosi hodowca. Opłata obejmuje koszty:

- 1) badania laboratoryjnego w wysokości określonej w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2022 r. w sprawie stawek opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną;
- 2) dojazdu związanego z pobraniem próbek do badania laboratoryjnego i transportu pobranych próbek do laboratorium, według stawek za 1 kilometr przebiegu pojazdu ustalonych zgodnie z przepisami w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy;
- 3) wyrobów medycznych i wyrobów do diagnostyki in vitro stosowanych w medycynie weterynaryjnej.

Ponowne umieszczenie kur hodowlanych w kurniku może odbyć się tylko po uzyskaniu ujemnych wyników badań laboratoryjnych próbek w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem, pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii.

- 3.4.** W przypadku zakładów drobiu, w których znajdują się dwa lub więcej niż dwa stada drobiu, powiatowy lekarz weterynarii może zastosować środki, o których mowa w ust. 3.1, w stosunku do tych stad drobiu, jeżeli:
- 1) stada te są utrzymywane w kurnikach, których pomieszczenia nie są całkowicie odizolowane od pomieszczeń, w których znajduje się zakażony drób, lub
 - 2) czynności związane z utrzymywaniem drobiu, w tym karmienie drobiu, nie odbywają się w sposób uniemożliwiający szerzenie się pałeczek *Salmonella*.
- 3.5.** Powiatowy lekarz weterynarii powiadamia niezwłocznie właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych w stadzie kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus* w kierunku serotypu *Salmonella* objętego programem, zgodnie z art. 51 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.
- 3.6.** Zasady stosowania środków zwalczających drobnoustroje, przeprowadzania szczepień oraz przyznawania odstępstw od obowiązku szczepień są określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. Urz. UE L 212 z 02.08.2006, str. 3).
- Zakaz stosowania środków zwalczających drobnoustroje odnosi się do serotypów *Salmonella* objętych programem, z wyjątkiem przypadków wskazanych w art. 2 ust. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu.

4. Środki przewidziane w programie

4.1. Środki i prawodawstwo w zakresie powiadamiania o chorobie

Środki stosowane w zakresie powiadamiania o chorobie wynikają z art. 42 ust. 1–9 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt organy Inspekcji Weterynaryjnej prowadzą system zbierania, przechowywania, analizowania, przetwarzania i przekazywania danych o chorobach zakaźnych zwierząt, w tym o chorobach objętych programem zwalczania.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje sąsiednim powiatowym lekarzom weterynarii oraz wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii informację o powzięciu podejrzenia lub potwierdzeniu wystąpienia serotypu *Salmonella* objętego programem zwalczania po powzięciu tego podejrzenia, lub po stwierdzeniu wystąpienia tego serotypu w stadzie kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus*. Wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje tę informację Głównemu Lekarzowi Weterynarii.

Dodatkowo powiatowy lekarz weterynarii powiadamia państwowego powiatowego inspektora sanitarnego właściwego dla miejsca prowadzenia działalności o wystąpieniu serotypu *Salmonella* objętego programem zwalczania w stadzie kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus*.

4.2. Środki i prawodawstwo w zakresie kontroli choroby

Środki w zakresie kontroli choroby określono w ust. 3.

W zakresie kontroli choroby stosuje się przepisy:

- 1) rozporządzenia nr 2160/2003;
- 2) ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 3) rozporządzenia Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu;
- 4) rozporządzenia nr 200/2010.

4.3. Środki i prawodawstwo w zakresie odszkodowania dla właścicieli zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych

Odszkodowanie i zwrot faktycznie poniesionych wydatków związanych z wykonywaniem nakazów zawartych w decyzji powiatowego lekarza weterynarii w związku ze zwalczaniem choroby zakaźnej zwierząt jest przyznawane zgodnie z art. 49 i art. 57c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z art. 49 ust. 5 ww. ustawy odszkodowanie nie przysługuje za jaja poddane obróbce cieplnej.

4.4. Środki obowiązujące w zakładach drobiu w zakresie bezpieczeństwa biologicznego

Środki obowiązujące w zakładach drobiu w zakresie bezpieczeństwa biologicznego są określone w przepisach:

- 1) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 września 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych;
- 2) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 344, z późn. zm.);
- 3) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków.

5. Wymagania dla zakładów drobiu, z których część jaj niepoddanych inkubacji może być wprowadzana do obrotu w celach spożywczych

5.1. Zakład drobiu, z którego część jaj niepoddanych inkubacji jest wprowadzana do obrotu w celach spożywczych, podlega rejestracji na podstawie ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1753, z późn. zm.). Rejestr prowadzi się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie rejestru zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego lub wprowadzających na rynek te produkty oraz wykazów takich zakładów (Dz. U. z 2022 r. poz. 2271). Ponadto podmiotom tym nadaje się weterynaryjny numer identyfikacyjny.

5.2. Zakład drobiu, z którego jaja niepoddane inkubacji są wprowadzane do obrotu w celach spożywczych, oprócz spełnienia wymagań dla prowadzenia zakładu drobiu musi dodatkowo spełniać wymagania określone w:

- 1) ustawie z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego;
- 2) rozporządzeniu (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającym ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującym Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającym procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności;
- 3) rozporządzeniu (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 34, str. 319), w szczególności w załączniku I do tego rozporządzenia;
- 4) rozdziale I sekcji X załącznika III do rozporządzenia nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14);
- 5) rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 931/2011 z dnia 19 września 2011 r. w sprawie wymogów dotyczących możliwości śledzenia ustanowionych rozporządzeniem (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 242 z 20.09.2011, str. 2), w szczególności w jego art. 3 ust. 1.

5.3. W odniesieniu do stad, z których jaja niepoddane inkubacji są wprowadzane do obrotu w celach spożywczych, hodowca jest obowiązany do:

- 1) spełnienia wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej;
- 2) prowadzenia dokumentacji zgodnie z art. 20 rozporządzenia Komisji (WE) nr 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj (Dz. Urz. UE L 163 z 24.06.2008, str. 6, z późn. zm.).

Hodowcy przechowują dokumentację, o której mowa w pkt 2, przez co najmniej 12 miesięcy od dnia jej utworzenia.

5.4. W przypadku stad kur hodowlanych gatunku *Gallus gallus*, z których jaja niepoddane inkubacji są wprowadzane do obrotu w celach spożywczych:

- 1) próbki do badań laboratoryjnych będą pobierane z inicjatywy hodowcy oraz przez powiatowego lekarza weterynarii w sposób opisany w ust. 1.9. Dodatkowo powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki w przypadkach określonych w pkt 2.1 lit. b, c oraz e załącznika do rozporządzenia nr 517/2011 z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do unijnego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 i rozporządzenie Komisji (UE) nr 200/2010 (Dz. Urz. UE L 138 z 26.05.2011, str. 45, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 517/2011”. Procedura pobierania, transportu i przygotowania próbek została określona w ust. 2.2 oraz pkt 3.1 załącznika do rozporządzenia nr 517/2011;

- 2) badania laboratoryjne próbek pobranych w przypadkach określonych w pkt 2.1 lit. b, c oraz e załącznika do rozporządzenia nr 517/2011 przeprowadza się zgodnie z ust. 1.7 i 1.8;
- 3) w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem (innych niż szczepy szczepionkowe) lub w przypadku wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w przypadkach określonych w pkt 2.1 lit. b, c oraz e załącznika do rozporządzenia nr 517/2011 stosuje się środki określone w ust. 3;
- 4) w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem (innych niż szczepy szczepionkowe) lub w przypadku wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy lub w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, lub stwierdzenia zastosowania środków przeciwdrobnoustrojowych w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w sposób opisany w ust. 1.9 lub zgodnie z pkt 2.1 lit. b, c oraz e załącznika do rozporządzenia nr 517/2011 powiatowy lekarz weterynarii powiadamia zakłady pakowania lub przetwórstwa jaj, do których zostały przekazane jaja niepoddane inkubacji.

6. Ogólny opis kosztów i korzyści

Główną korzyścią z realizacji programu będzie znaczna redukcja poziomu zakażeń stad pałeczkami *Salmonella*, co zwiększy konkurencyjność polskiego drobiu i jaj wylęgowych na rynku wspólnotowym, jak również na rynkach państw trzecich. Ponadto należy podkreślić, że salmonelloza jest najczęściej notowaną chorobą odzwierzęcą. Kontynuacja realizacji programu zwalczania *Salmonella* w stadach hodowlanych pozwoli w dłuższej perspektywie na osiągnięcie celu unijnego i ograniczenie występowania serotypów *Salmonella* objętych programem w stadach hodowlanych do 1% lub poniżej oraz spowoduje znaczącą redukcję zakażenia pionowego i przenoszenia pałeczek *Salmonella* na niższe szczeble piramidy hodowlanej drobiu, tj. na stada kur niosek lub brojlerów. Tym samym zakup piskląt ze stad hodowlanych objętych programem oraz stosowanie zasad bioasekuracji i dobrej praktyki higienicznej w zakładach drobiu utrzymujących nioski i brojlery pozwoli na znaczne obniżenie zakażenia w tych populacjach drobiu, a w konsekwencji zmniejszy się liczba zachorowań u ludzi, dzięki czemu w dużym stopniu zostaną zredukowane koszty leczenia wydatkowane na ten cel. Dodatkowo również zostaną zmniejszone nakłady ze środków budżetu państwa przeznaczone na realizację programów zwalczania *Salmonella* w stadach kur niosek oraz brojlerów kurzych.

Program jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej na zasadach określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/690 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiającym program na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, oraz statystyk europejskich (Program na rzecz jednolitego rynku) oraz uchylającym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 99/2013, (UE) nr 1287/2013, (UE) nr 254/2014 i (UE) nr 652/2014.

Szacunkowe ogólne koszty realizacji programu w 2023 r. wyniosą 7 352 177,40 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu strona polska wystąpi z wnioskiem o współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowalnych, tj. 7 028 171,96 zł.

Szacunkowe ogólne koszty realizacji programu w 2024 r. wyniosą 6 851 022,10 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu strona polska wystąpi z wnioskiem o współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowalnych, tj. 6 617 937,38 zł.

Szacunkowe ogólne koszty realizacji programu w 2025 r. wyniosą 6 851 022,10 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu strona polska wystąpi z wnioskiem o współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowalnych, tj. 6 617 937,38 zł.

Szacunkowe koszty realizacji programu wyrażone w zł zostały przeliczone na euro według prognozowanego kursu euro zawartego w wytycznych Ministra Finansów dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja: październik 2022 r.

Koszty realizacji programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2023, 2024 oraz 2025 w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – w ramach limitów rezerw celowych przeznaczonych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz na realizację zadań ustawowych Inspekcji Weterynaryjnej oraz ze środków budżetowych określonych w części 85 – budżety wojewodów, dział 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

7. Założenia programu

7.1. Założenia związane z badaniami laboratoryjnymi

7.1.1. Założenia w zakresie badań laboratoryjnych

Lata: 2023–2025

Region ^{a)}	Rodzaj badania ^{b)}	Populacja ^{c)}	Rodzaj próbki ^{d)}	Cel ^{e)}	Liczba planowanych badań		
					2023	2024	2025
Rzeczpospolita Polska	badanie bakteriologiczne w ramach urzędowego pobierania próbek	gatunek kura (<i>Gallus gallus</i>) – stada hodowlane (wszystkie stada)	kał / okładziny na obuwie / kurzu	wykrycie stada zakażonego	8087	8082	8082
	badanie serologiczne w ramach urzędowego pobierania próbek	gatunek kura (<i>Gallus gallus</i>) – stada hodowlane (wszystkie stada)	izolaty <i>Salmonella</i> z kału / okładzin na obuwie / kurzu	określenie serotypu	38	36	36
	badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	gatunek kura (<i>Gallus gallus</i>) – stada hodowlane (wszystkie stada)	wymazy czystościowe	potwierdzenie skuteczności przeprowadzonego odkażania	95	90	90
	badanie na obecność środków przeciwdrobnoustrojowych	gatunek kura (<i>Gallus gallus</i>) – stada hodowlane (wszystkie stada)	ptaki	wykrycie środków przeciwdrobnoustrojowych	10	10	10

Objaśnienia:

- a) Region określony w programie danego państwa członkowskiego.
 b) Opis badania.
 c) Wyszczególnienie gatunków i kategorii zwierząt objętych programem – w razie potrzeby.
 d) Opis próbki (np. odchody).
 e) Opis celu (np. nadzór, monitorowanie, kontrola szczepień).

7.1.2. Założenia w zakresie badania laboratoryjnego stad

Region: Rzeczpospolita Polska

Lata: 2023–2025

Rok – Rodzaj stada	Łączna liczba stad	Łączna liczba stad objętych programem	Przewidy- wana liczba stad do zbadania	Przewidy- wana liczba próbekobrań wykonanych przez powiatowe- go lekarza weterynarii	Przewidywana liczba próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii	Serotyp <i>gallus</i>	Przewidy- wana liczba stad z dodatnim wynikiem badania	Przewidy- wana liczba stad do likwidacji	Łączna przewidy- wana liczba sztuk drobitu poddanych ubojowi lub zabitych	Przewidy- wana ilość jaj do zniszczenia (liczba w sztukach lub masa w tonach)	Przewidywana ilość jaj skierowana do przetworzenia (liczba w sztukach lub masa w tonach)
2023 – Stada hodowlane dorośle	1998	1998	1998	4015	8087	Enteritidis, Typhimurium Infantis, Virchow, Hadar	19	19	156 636	1 237 147	0
2024 – Stada hodowlane dorośle	1998	1998	1998	4014	8082	Enteritidis, Typhimurium Infantis, Virchow, Hadar	18	18	148 392	1 172 034	0

2025 – Stada hodowlane dorośle	1998	1998	1998	4014	8082	Enteritidis, Typhimurium Infantis, Virchow, Hadar	18	18	148 392	1 172 034	0
---	------	------	------	------	------	---	----	----	---------	-----------	---

8. Szczegółowa analiza kosztów programu

Rok: 2023¹⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba badań laboratoryjnych	Szacunkowy koszt jednostkowy (w złotych)	Koszt jednostkowy (w euro)	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie unijne
1. Badania laboratoryjne²⁾							
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	8087	93,74	20,16	758 107,73	163 033,92	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	95	188,05	40,44	17 864,37	3 841,80	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	38	218,60	47,01	8 306,67	1 786,38	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie na obecność środków przeciwdrobnoustrojowych	10	94,07	20,23	940,70	202,30	tak

2. Szczepienia		Program nie przewiduje					
Szczepienia							
3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia							
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowania za drób	156 636	31,43	6,76	4 923 96,02	1 058 859,36	tak
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowania za zniszczone jaja wylęgowe	1 237 147	0,74	0,16	920 437,37	197 943,52	tak
4. Oczyszczanie i odkażanie							
Oczyszczanie i odkażanie	Odkażanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, dlatego jego koszty są ponoszone przez hodowcę						
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione wyłącznie do realizacji programu)							
Wynagrodzenia	Koszt wyceny przez rzeczoznawców jednego stada i jaj wylęgowych z tego stada, paszy i sprzętu (godz.)	76	55,37	11,91	4 208,12	904,97	nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt							
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt							nie dotyczy
7. Inne koszty							
Inne koszty	Badania laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	57	36,00	7,74	2 052,00	441,29	nie

Inne koszty	Odszkodowania za pasze (tony)	4	1 860,00	400,00	7 440,00	1 600,00	nie
Inne koszty	Odszkodowania za sprzęt, który nie może zostać poddany odkażeniu (szt.)	18	182,00	39,14	3 276,00	704,52	nie
Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni / zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – załadunek jednego stada (szt.)	18	3 380,04	726,89	60 840,72	13 084,03	nie
Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni / zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – transport jednego stada (km)	950	4,74	1,02	4 503,00	968,39	nie
Inne koszty	Zabicie drobiu (szt.)	41 220	6,14	1,32	253 008,36	54 410,40	tak
Inne koszty	Unieszkodliwienie drobiu (kg)	82 440	2,74	0,59	225 885,60	48 577,55	nie
Inne koszty	Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	1975	8,00	1,72	15 800,00	3 397,85	nie
8. Koszt pobierania próbek²⁾							
Koszt pobierania próbek	Koszt pobierania próbek	4015	36,32	7,81	145 810,75	31 357,15	tak
OGÓLEM					7 352 177,41	1 581 113,43	
OGÓLEM (koszty kwalifikowalne)					7 028 171,97	1 511 434,83	

¹⁾ Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono według kursu euro 4,65 zgodnie z wytycznymi dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja: październik 2022 r. Kwoty sum ogółem wyrażone w złotych są wynikiem przewalutowania sum ogółem wyrażonych w euro wg ww. kursu.

Są to szacunkowe koszty realizacji programu, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej w ramach limitu wydatków określonych w części 83 – rezerwy celowe oraz w części 85 – budżety wojewodów.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – w ramach limitów rezerw celowych przeznaczonych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz na realizację zadań ustawowych Inspekcji Weterynaryjnej oraz ze środków budżetowych określonych w części 85 – budżety wojewodów, dział 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

²⁾ Szacunkowe koszty jednostkowe wyliczone na podstawie dokumentu „Single Market Programme (SMP Food) Invitation to submit a proposal SMP-FOOD-2022-VETPROGR-LS” z dnia 10.05.2022 r.

Rok: 2024³⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy koszt jednostkowy (w złotych)	Koszt jednostkowy (w euro)	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie unijne
1. Badania laboratoryjne ⁴⁾							
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	8082	93,74	20,16	757 639,01	162 933,12	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	90	188,05	40,44	16 924,14	3 639,60	tak

Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	38	218,60	47,01	8 306,67	1 786,38	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie na obecność środków przeciwdrobnoustrojowych	10	94,07	20,23	940,70	202,30	tak
2. Szczepienia							
Szczepienia							
Program nie przewiduje							
3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia							
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowania za drób	148 392	31,43	6,76	4 664 554,13	1 003 129,92	tak
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowania za zniszczone jaja wylęgowe	1 172 034	0,74	0,16	871 993,30	187 525,44	tak
4. Oczyszczanie i odkażanie							
Oczyszczanie i odkażanie	Odkazanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, dlatego jego koszty są ponoszone przez hodowcę						
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione wyłącznie do realizacji programu)							
Wynagrodzenia	Koszt wyceny przez rzeczoznawców jednego stada i jaj wylęgowych z tego stada, paszy i sprzętu (godz.)	72	55,37	11,91	3 986,64	857,34	nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt							
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	Nie dotyczy						

7. Inne koszty									
Inne koszty	Badania laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	54	36,00	7,74	1 944,00	418,06	nie		
Inne koszty	Odszkodowania za pasze (tony)	4	1 860,00	400,00	7 440,00	1 600,00	nie		
Inne koszty	Odszkodowania za sprzęt, który nie może zostać poddany odkażeniu (szt.)	18	182,00	39,14	3 276,00	704,52	nie		
Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni / zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – załadunek jednego stada (szt.)	18	3 380,04	726,89	60 840,72	13 084,03	nie		
Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni / zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – transport jednego stada (km)	900	4,74	1,02	4 266,00	917,42	nie		
Inne koszty	Zabicie drobiu (szt.)	24 732	6,14	1,32	151 805,02	32 646,24	tak		
Inne koszty	Unieszkodliwienie drobiu (kg)	49 464	2,74	0,59	135 531,36	29 146,53	nie		
Inne koszty	Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	1975	8,00	1,72	15 800,00	3 397,85	nie		
8. Koszt pobierania próbek ⁴⁾									
Koszt pobierania próbek	Koszt pobierania próbek (stada, w których pobrano próbki)	4014	36,32	7,81	145 774,43	31 349,34	tak		
OGÓLEM					6 851 022,12	1 473 338,09			
OGÓLEM (koszty kwalifikowalne)					6 617 937,38	1 423 212,34			

³⁾ Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono według kursu euro 4,65 zgodnie z wytycznymi dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja: październik 2022 r. Kwoty sum ogółem wyrażone w złotych są wynikiem przewalutowania sum ogółem wyrażonych w euro wg ww. kursu.

Są to szacunkowe koszty realizacji programu, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej w ramach limitu wydatków określonych w części 83 – rezerwy celowe oraz w części 85 – budżety wojewodów.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – w ramach limitów rezerw celowych przeznaczonych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz na realizację zadań ustawowych Inspekcji Weterynaryjnej oraz ze środków budżetowych określonych w części 85 – budżety wojewodów, dział 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

⁴⁾ Szacunkowe koszty jednostkowe wyliczone na podstawie dokumentu „Single Market Programme (SMP Food) Invitation to submit a proposal SMP-FOOD-2022-VETPROGR-LS” z dnia 10.05.2022 r.

Rok: 2025⁵⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy koszt jednostkowy (w złotych)	Koszt jednostkowy (w euro)	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie unijne
I. Badania laboratoryjne ⁶⁾							
Koszty badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	8082	93,74	20,16	757 639,01	162 933,12	tak
Koszty badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	90	188,05	40,44	16 924,14	3 639,60	tak

Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	38	218,60	47,01	8 306,67	1 786,38	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie na obecność środków przeciwdrobnoustrojowych	10	94,07	20,23	940,70	202,30	tak
2. Szczepienia							
Szczepienia							
Program nie przewiduje							
3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia							
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowania za drób	148 392	31,43	6,76	4 664 554,13	1 003 129,92	tak
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowania za zniszczone jaja wylęgowe	1 172 034	0,74	0,16	871 993,30	187 525,44	tak
4. Oczyszczanie i odkażanie							
Oczyszczanie i odkażanie	Odkażanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, dlatego jego koszty są ponoszone przez hodowcę						
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione wyłącznie do realizacji programu)							
Wynagrodzenia	Koszt wyceny przez rzeczoznawców jednego stada i jaj wylęgowych z tego stada, paszy i sprzętu (godz.)	72	55,37	11,91	3 986,64	857,34	nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt							
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	Nie dotyczy						

7. Inne koszty									
Inne koszty	Badania laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	54	36,00	7,74	1 944,00	418,06	nie		
Inne koszty	Odszkodowania za pasze (tony)	4	1 860,00	400,00	7 440,00	1 600,00	nie		
Inne koszty	Odszkodowania za sprzęt, który nie może zostać poddany odkażeniu (szt.)	18	182,00	39,14	3 276,00	704,52	nie		
Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni / zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – załadunek jednego stada (szt.)	18	3 380,04	726,89	60 840,72	13 084,03	nie		
Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni / zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – transport jednego stada (km)	900	4,74	1,02	4 266,00	917,42	nie		
Inne koszty	Zabicie drobiu (szt.)	24 732	6,14	1,32	151 805,02	32 646,24	tak		
Inne koszty	Unieszkodliwienie drobiu (kg)	49 464	2,74	0,59	135 531,36	29 146,53	nie		
Inne koszty	Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	1975	8,00	1,72	15 800,00	3 397,85	nie		
8. Koszt pobierania próbek ⁶⁾									
Koszt pobierania próbek	Koszt pobierania próbek (stada, w których pobrano próbki)	4014	36,32	7,81	145 774,43	31 349,34	tak		
OGÓLEM					6 851 022,12	1 473 338,09			
OGÓLEM (koszty kwalifikowalne)					6 617 937,38	1 423 212,34			

- ⁵⁾ Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono według kursu euro 4,65 zgodnie z wytycznymi dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja: październik 2022 r. Kwoty sum ogółem wyrażone w złotych są wynikiem przewalutowania sum ogółem wyrażonych w euro wg ww. kursu.
- Są to szacunkowe koszty realizacji programu, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej w ramach limitu wydatków określonych w części 83 – rezerwy celowe oraz w części 85 – budżety wojewodów.
- Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – w ramach limitów rezerw przeznaczonych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz na realizację zadań ustawowych Inspekcji Weterynaryjnej oraz ze środków budżetowych określonych w części 85 – budżety wojewodów, dział 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.
- ⁶⁾ Szacunkowe koszty jednostkowe wyliczone na podstawie dokumentu „Single Market Programme (SMP Food) Invitation to submit a proposal SMP-FOOD-2022-VETPROGR-LS” z dnia 10.05.2022 r.